

Sota Raudun itäkulmalla

Sota on totaalista siinäkin suhteessa, ettei se noudata rajoja, pitäjien ja kylien rajoista puhumattakaan. Siksi tässäkin on syytä valaista talvi- ja jatkosotaa hieman laajemmasta kuin vain Raudun alueen itäkylien kulmasta kokonaiskuvan saamiseksi. Pääpaino on kuitenkin pitäjän itäosassa.

Talvisota

Merkit sodan uhkan kasvamisesta lisääntyivät 1930-luvun loppua lähestyttäessä. Tämän varalta oli jo aikaisemmin alettu suorittaa Karjalan kannaksella linnoitustöitä siinä laajuudessa kuin taloudellisia voimavaroja oli ja mihin puoluepoliittisesti oli mahdollisuus.

Kannaksen pääpuolustusaseman paikka oli hahmottunut jo 1920-luvulla. Monestakin syystä oli selvää, ettei sitä pidä rakentaa rajalle, vaan kauemmas torjuntatoimien syvyyttä silmällä pitäen ja sopiviin maastonkohtiin tukeutuen. Se tuli kulkemaan Suomenlahdelta Kipinolajärven itäpuolelta Kuolemajärven kautta Summaan ja sieltä edelleen koilliseen Muolaanjärven, Yskjärven, Kirkkojärven ja Punnusjärven välisten kannasten kautta Oravaniemelle Vuokselle. Täältä linja kulki Vuoksen pohjoisrantaa pitkin Kiviniemeen ja edelleen Koukuniemen poikki Taipaleenjokea pitkin Laatokalle.

Linja, jota myöhemmin ryhdyttiin kutsumaan myös Mannerheim-linjaksi, perustui pitkälti vesistöjen antamiin luonnonesteisiin. Se merkitsi myös sitä, että sodan syttyä Rautu jäisi ilman pääpuolustuslinjan antamaa suojaa. Pienelle maalle se oli sodan ankarien lakien sanelema synkkä tosiasia.

Jo vuosia aikaisemmin oli suunniteltu, että pääpuolustuslinjan etupuolelle sijoitetaan jonkin verran joukkoja kuluttamaan ja viivyttämään hyökkääjää, jotta kenttäarmeija ehdittäisiin sijoittaa asemiinsa pääpuolustuslinjalle. Näitä joukkoja kutsuttuun suojajoukoiksi. Ne oli jaettu neljään ryhmään, jotka olivat Suomenlahdelta Laatokalle seuraavat: Uudenkirkon ryhmä, Muolaan ryhmä, Lipolan ryhmä ja Raudun ryhmä. Lisäksi oli Raudun ryhmään kuulunut Metsäpirtin osasto (MO tai M-os), joka kuitenkin jo ennen Talvisodan syttymistä alistettiin Taipaleessa sijainneelle Jalkaväkirykmentti 28:lle. Edellä mainitut nimet kuvaavat hyvin eri ryhmien vastuualueita. Suojajoukkojen kokonaisvahvuus oli n. 21 600 miestä, 17 tykkiä tai karanaatinheitintä sekä 29 kevyttä

panssarintorjuntatykkiä. Suojajoukkojen miehistö oli laadukasta, mutta aseistus kehnoa. Raudun ryhmä oli suurin vajaalla 8 000 miehellä. Raudun ryhmän komentajana oli eversti **Auno Kaila**.

Eversti Auno Kaila

Kesällä ja syksyllä 1939 tilanne oli kiristynyt niin, että myös vapaaehtoisin voimin suoritettiin varustelutöitä. Niitä ei suoritettu yksinomaan pääpuolustuslinjassa, vaan myös sen edessä suojajoukkojen viivytyalueella aina rajalle saakka. Rajan pinnassa olevia töitä olivat mm. erilliset kenttävarustellut asemat, tykistön tuliasemat sekä panssarivaunu- ja piikkilankaesteet. On laskettu, että Raudun seudulla näihin vapaaehtoistöihin käytettiin n. 2 800 henkilötyöviikkoa. Kaikkiaan vapaaehtoistöitä tehtiin kesällä Kannaksen alueella n. 70 000 henkilötyöviikkoa, joista lottien huoltotyöt olivat n. 2 500 työviikkoa.

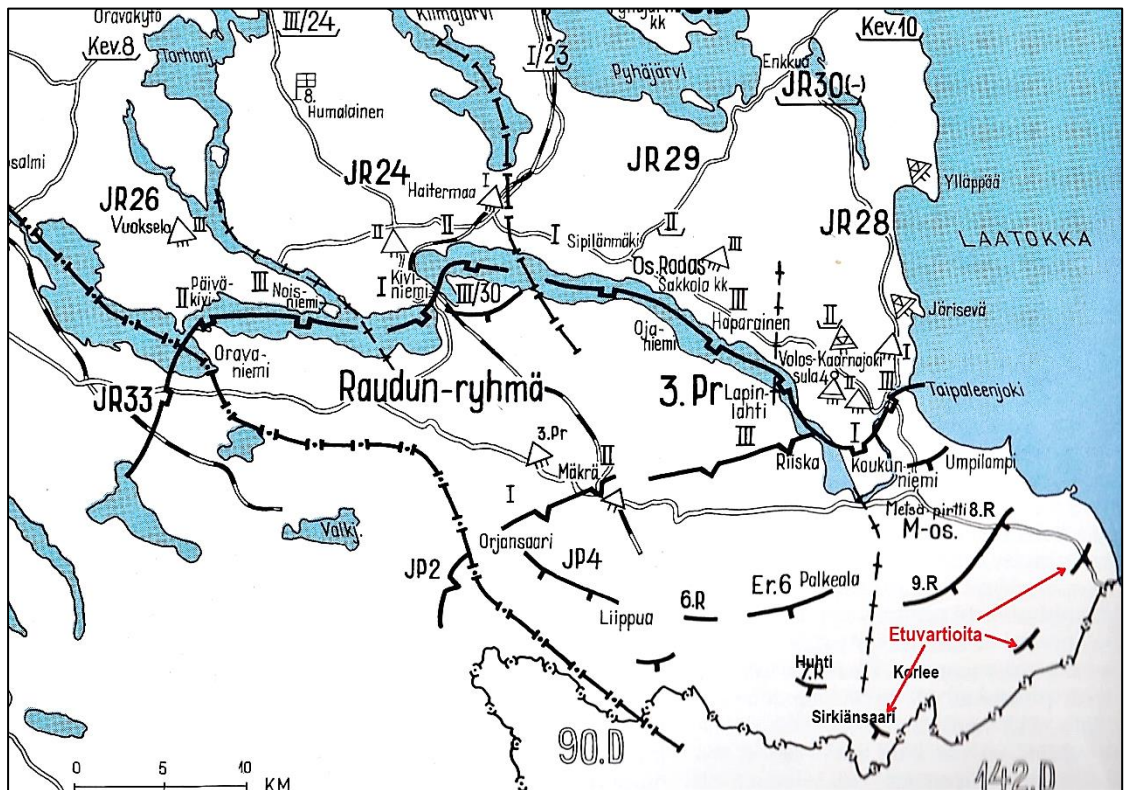
Raudun suojajoukkoryhmän runko muodostui 3. Prikaatista (3.Pr) tasalla Saijanjoen yläjuoksu – Orjansaari – Mäkrä – Vehmainen – Riiska sekä Erillinen Pataljoona 6:sta (Er.P.6) vahvistettuna 6. ja 7. Rajakomppanioilla (6. ja 7. RajaK). Myös eräitä muita yksiköitä kuului Raudun ryhmään.

Er.P 6 sekä 6. ja 7. RajaK:t olivat asemissa pitäjän itäosassa siten, että pataljoona oli asemissa Palkealan suunnassa Tuusnаноjaan saakka idässä. Em. rajakomppanioiden asemat olivat etuasemien tapaan rajan pinnassa, jossa niiden tarkoituksena oli antaa tuliset tervetuloivotukset maahantunkeutujalle. Vihollista tuli viivyttää aluksi tasalle Porkku – Orjansaari ja sen jälkeen linjalle Mäkrä – Vehmainen – Riiska. (Kartta 1)

Idässä näiden naapureina Laatokalle mentäessä olivat asemissa Metsäpirtin Osastoon kuuluvat 8. ja 9. Rajakomppaniat (8. ja 9. RajaK). 9. RajaK:n asemat ulottuivat Metsäpirtin puolelta Korleelle ja Sirkiänsaarelle Raudun puolella. On muistettava, että sota ei tunne pitäjän tai kylien rajoja. Metsäpirtin Osaston tehtävänä oli viivyttää vihollista Taipaleenjoelle ja siirtyä sen jälkeen joen yli.

Suomen sodan- ja valtionjohto olivat tehneet oikeat johtopäätökset tiedustelutulosten ja Suomen valtuuskunnan Moskovon neuvottelujen perusteella. Armeija pantiin liikekannalle vaiheittain 6.10.1939 lukien ylimääräisten harjoitusten (YH) nimellä, kun ei haluttu pelästyttää liiaksi kansalaisia eikä provosoida Neuvostoliittoa. Se kyllä oli heti selvillä, mistä oli kyse. Suojajoukkoja alettiin sijoittaa aseimiinsa jo ennen tätä. Pahinta tilannetta, jossa hyökkäys olisi alkanut jo huomattavasti aikaisemmin, ei päässyt syntymään ja kenttäarmeijakin ehdittiin sijoittaa aseimiinsa ennen sodan alkua. Aikaa siis oli.

Raudussa ensimmäiset sodan uhrin tulivat ennen sen alkua, kun kersantit Eino Peltonen, Ville Köninki ja sotamies Eino Pekkanen saivat surmansa 16.11.1939 oltuaan tarkastamassa omia miinoituksia rajalla ja panssarimiinan lauetta Sirkjänsaarella tuntemattomasta syystä. Heitä voidaan kiistatta pitää Talvisodan ensimmäisinä kaatuneina Raudussa, vaikka sota ei ollut vielä muodollisesti alkanut.

Kartta 1. Raudun ja Metsäpirtin suojajoukkojen ryhmitys kartan oikeassa alareunassa Talvisodan alkaessa. Karttapohja: Talvisodan historia osa 2.

Sota alkoi Antinpäivän aamuna 30. marraskuuta

Kuten tunnettua, talvisota alkoi antinpäivän aamuna noin kello seitsemän aikaan Rautuunkin. Tykistön putkivalkeat valaisivat pimeyden ja lähtölaukausten

jyrinä kuului koko Raudun alueella. Kranaatteja alkoi tulla pitäjän itäkulmalla-kin Palkealaan ja kirkolle saakka. Viranomaiset olivat edellisenä päivänä antaneet määräyksen koko kunnan tyhjentämisestä asukkaista, mutta evakuointia ei tämän käskyn perusteella ehditty kunnolla aloittaakaan. Toki siviilejä oli jo aikaisemmin evakuoitu, mutta heitä alkoi palailla takaisin, kun sotaa ei tuntunut tulevankaan. Niille, jotka nyt olivat aivan rajakylissä kodeissaan, muodostui hetkestä painajainen ja kamppailu elämästä ja kuolemasta. Oli lähdettävä heti ja mukaansa sai lähinnä vain ne vaatteet, jotka ehdittiin siepata ylle. Tuskin muuta.

Vihollisen hyökkäyskiilat tunkeutuivat Rautuun olemassa olevia pääteitä pitkin. Toinen kiila Raasulin suunnassa ja toinen Sirkiänsaarilta Palkealaan ja Metsäpirttiin.

Kylät joutuivat vihollisen haltuun nopeasti

Huhdissa oleva 7. RajaK joutui ensimmäiseen viholliskosketukseen Raudun alueella pitäjän itälaidalla. Oletetut hyökkäysurat olivat miinoitetut, mutta miinakentät olivat heikkoja ja varsinkin panssarimiinoja oli vähän. Puoli kolmen aikoihin Huhdin puolustajat ilmoittivat, että heillä on vastassaan pataljoonan verran jalkaväkeä, jota panssarivaunut tukivat. Asemat oli jätettävä. Vihollinen eteni vielä samana iltana panssarivaunuprikaatin voimin Palkealan tasalle, jossa Er.P.6:n joukot olivat asemissa. Vihollisen eteneminen pysäytettiin, vaikka aluksi iltayöllä oman valoraketin virhetulkinnasta johtuen yksi komppania vetäytyi Raajuun, mutta palasi yöllä takaisin. Aamulla 1.12. vihollinen hyökkäsi, jolloin annettiin irtautumiskäsky vetäytymiseksi Porkun tasalle. Palkealasta luovuttiin klo 10 mennessä.

Metsäpirtin osaston alueella heti 30.11. aamulla vihollinen alkoi tulittaa tykistöllään useita Metsäpirtin kyliä aina kirkonkylään saakka. Pataljoonan vahvuudet jalkaväkijoukot panssareiden tukemina etenivät aamupäivän kuluessa myös Sirkiänsaarelle ja Korleelle 9. RajaK:n puolustusalueelle. 8. RajaK ilmoitti klo 13 maissa vihollisjoukkoja olevan Saaroisissa lähellä Laatokkaa.

Samoihin aikoihin 9. RajaK sai käskyn vetäytyä ns. Umpilampi-linjalle lähemmäs Taipaleenjokea. Se asettui asemiin myöhään illalla Viisjoen koillisrannan maastoon. Myös 8.RajaK sai käskyn siirtyä Umpilampilinjalle.

Korleelle havaittiin tulleen pataljoonan vahvuinen vihollisosasto, joka sekini jatkoi etenemistä Viisjoen molemmiin puolin. Sirkiänsaarelta kuultiin moottoreiden ääntä. Sirkiänsaaren ja Korleen alueet oli menetetty.

Aamuyöstä 1.12. vihollinen miehitti Metsäpirtin kirkonkylän. Sillä oli tässä mukana toistakymmentä panssarivaunua.

Vastoinkäymisistä huolimatta suojajoukkojen viivytyksellä oli tapahtunut suunnitelmien mukaisesti. Toisin sanoen vihollinen oli päässyt vain niin pitkälle, kuin sen oli suunniteltu päästettävänkin, vaikka se oli joutunut tuomaan joukkoihinsa reservejäänkin.

Rautu tyhjennettiin

Suojajoukolle annettiin illalla 2.12. käsky vetäytyä Raudusta ja se toteutettiin pääosin seuraavan yön aikana siirtymällä Kiviniemen kautta Vuoksen pohjoisrannalle.

Kannaksen kaikkien suojajoukkojen vetäminen pääasemaan jo tuossa vaiheessa johtui siitä, että Kannaksen armeijan johto oli saanut väärää tietoa Länsi-Kannaksen suojajoukkojen nopeasta vetäytymisestä ja että Itä-Kannaksen suojajoukkoja uhkasi tämän vuoksi motitus. Tämä tieto osoittautui kuitenkin virheelliseksi, mutta vetäytymisen peruutuskäskyä ei enää voitu antaa, koska joukot olivat jo liikkeellä.

Er.P.6:n komentajan kapteeni **Oiva Saarelaisen** mielialoja kuvaa hyvin hänen seuraavat muistiinpanonsa: *"Oli vahinko jättää edulliset ja hyvin linnoitetut puolustusasemat, joilla oli syvyyttä. Nyt jätettiin vielä 3. Pr:n asematkin laukaustakaan ampumatta."* Sodassa kuitenkin tehdään niin kuin käsketään, eikä niin kuin jonkun mielestä tuntuu.

Ylipäällikkö **Mannerheimin** tiedetään hermostuneen tästä, koska hän olisi halunnut suojajoukoilta pidempiaikaista viivyttämistä. Jälkikäteen suojajoukkojen nopeaa vetäytymiskäskyä on joskus muutoinkin kritisoitu liian hätiköitynä päätöksenä, mutta se on jälkiviisautta ja jossittelua. Viivytyksasemista olisi ollut joka tapauksessa luovuttava ja nyt saatiin joukot vedettyä taistelukykyisinä Suvannolle ja Taipaleenjoelle pääasemaan, jossa niiden arvo oli suurempi kuin tulla tuhotuiksi täysin alivoimaisina viivytyksalueella.

Täsmällisiä tietoja suojajoukkojen tappioista ei ole, mutta erään tiedon mukaan ne olisivat olleet n. 400, joista kaatuneina 133. Raudun alueen tappiot ovat Arkistolaitoksen mukaan olleet 13. Suurimmat tappiot tulivat Porkun alueella Er.P.6:lle viidellä kaatuneella ja kymmenkunnalla haavoittuneella. Raudusta kotoisin olevia kaatui oman kunnan viivytystaisteluissa neljä, kaikki Raasulin – Liippuan suunnalla. Lisäksi kolme kaatui jo ennen sodan syttymistä 16.11.1939 Sirkiänsaarella oman panssarimiinan räjähdettyä. Metsäpirtin alueen taisteluissa kaatuneita oli 11. Edellä esitettyihin lukuihin on suhtauduttava hieman varauksellisesti, mutta suuruusluokka on kuitenkin oikein. Tappiot olivat vähäisiä myöhempiin Talvisodan taisteluihin verrattuna.

Talvisodassa kaatuivat seuraavat Huhdin, Korleen tai Sirkiänsaaren kyliltä kotoisin olevat:

Ville Köninki, s. 7.10.1904, kaat. 16.11.1939, miinaräjähdys
Eino Peltonen, s.19.8.1907, kaat. 16.11.1939, miinaräjähdys
Eino Pekkanen, s. 26.11.1904, kaat. 16.11.1939, miinarähdys
Lauri Lahdenoja, s. 29.10.1916, kaat 30.11.1939
Edvard Paukku, s. 10.5.1910, kaat. 1.12.1939
Lars Reiman, s. 25.6.1900, kaat. 12.12.1939
Matti Koppanen, s. 22.6.1914, kaat. 7.3.1940

Jatkosota

Kesäkuun 25. päivänä 1941 alkaneessa Jatkosodassa olivat asetelmat toiset kuin Talvisodassa. Saksa oli juuri hyökännyt Neuvostoliittoon ja julistanut myös Suomen taistelevan sen rinnalla. Toki Suomi oli käynyt neuvotteluja sodan varalta Saksan kanssa sen avusta, mutta varsinaiseen sotilasliittoon Suomi ei ollut halunnut. Sekä Suomen valtio- että sotilasjohto suhtautuivat Natsi-Saksaan varauksellisesti. Mutta kun Neuvostoliitto oli välirauhan aikana käyttäytynyt hyvin uhkaavasti Suomea kohtaan ja oli pelättävissä sen hyökkäystä, oli turvaa haettava. Suomi ei tulisi selviytymään yksin. Ajateltiin, että taistelussa ”saatanaa vastaan on liittouduttava vaikka perkeleen kanssa”.

Länsimaiden myötätunnosta, vanhoista ylijäämäaseista ja kourallisesta sotilaspukuisia elämysseikkailijoita ei olisi avuksi. Sitä paitsi niillä ei olisi muuttuneessa tilanteessa ollut mahdollisuuksiakaan avunantoon.

Kun venäläiset aloittivat jo kesäkuun 22. päivänä pommittaa Suomen alueita ja lisäksi niitä 25. kesäkuuta, Suomi julisti maan olevan sotatilassa.

Suomella oli nyt enemmän divisioonaa kuin Talvisodassa. Myös aseistus oli parempaa. Saksa näytti etenevän Neuvostoliitossa tuulen lailla ja kommunistihallinnon päivät näyttivät olevan luetut. Suomi halusi ennen kaikkea Talvisodassa pakkoluovutetut alueet itselleen takaisin. Muu oli sivuasiana.

Menetettyjen alueiden takaisinvaltaus alkoi heinäkuun alkupäivinä 1941 ensin Laatokan pohjoispuolelta ja elokuun alussa alkoi Karjalan kannaksen takaisinvaltaus.

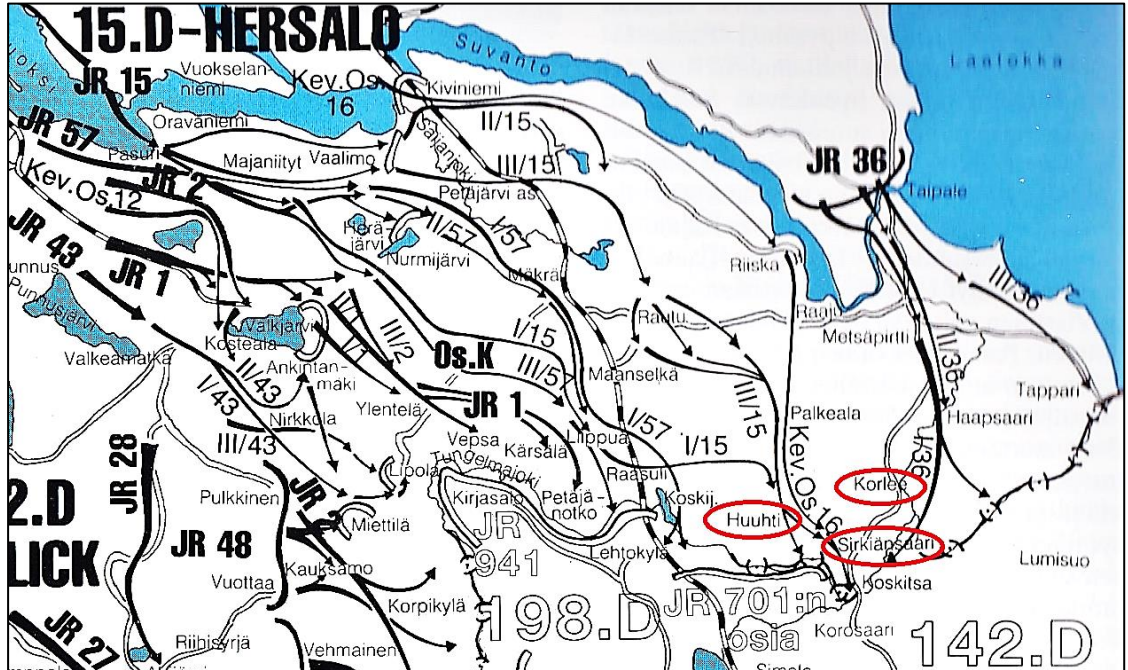
Sotaoperaatiot sujuivat kohtuullisen hyvin. Rautua kohti eteni I armeijakunnan 15. Divisioona komentajanaan eversti **Niilo Hersalo**.

15. Divisioona ylitti Vuoksen Oravaniemen ja Kiviniemen kohdalta, kun vihollisen oli todettu vetäytyneen täältä. Eteneminen jatkui kaakkoon Raudun suuntaan ja elokuun viimeisenä päivänä saavuttiin Maanselän ja Liippuan tasolle. Alueet otettiin haltuun seuraavana päivänä. Vihollisen tuleen sytyttämä Raudun kirkonkylä otettiin haltuun syyskuun 1. päivänä 1941.

Idässä Taipaleenjoen ylittäneet 15. Divisioonan joukot olivat saavuttaneet elokuun viimeisen päivän iltana Metsäpirtin kylämaaston ja vielä samana iltana sen kärkejoukko eteni Korleelle. Suvannon eteläpuolta itään etenevät joukot tunkeutuivat Riiskasta Palkealan ja Huhdin kautta Sirkiänsaarelle, josta neuvostojoukot työnnettiin yhteenoton jälkeen rajan taakse syyskuun 2. päivänä 1941. Katso kartta 2.

Pelkistetysti voidaan sanoa, että eversti Hersalon komentama 15. Divisioona suoritti Raudun takaisinvaltauksen III Armeijakunnalta saamansa tehtävän mukaisesti. Se tapahtui muutamassa päivässä eri suunnista tapahtuneilla etenemisillä ja joukot eivät pysähtyneet ennen kuin sille annettu tehtävä oli suoritettu.

Rautu oli jälleen suomalaisten hallussa.

Kartta 2. Raudun takaisinvaltaus. Nuolet eri osastojen etenemisreitit. Huuhdin, Sirkänsaaren ja Korleen kylät on rengastettu punaisella. Mustat nuolet ovat suomalaisten joukkojen etenemisreitit. Karttapohja: Jatkosodan historia 2.

15. Divisioonan komentaja Niilo Hersalo syyskuun alkupäivinä 1941. Huomaa suojeluskuntatyyppinen asetakki.

Asemasota ja rintamalinjat Raudun itäkulmalla

Syyskuun alkupuolelta 1941 lähtien ja kesäkuun 9. päivään 1944 saakka kestänyttä ajanjaksoa erityisesti Kannaksella on jälkikäteen kutsuttu asemasodaksi. Tuona aikana käytiin vain rajoitettuja taisteluja ja tappioluvut pienenivät oleellisesti.

Asemasodan alkupuolella kaikki Kannaksella olevat neljä divisioonaa (10., 2., 18. ja 15.D) muodostivat Kannaksen Ryhmän. Raudun seudun puolustuksesta vastasi 15. divisioonan komentajanaan edelleen Niilo Hersalo, huhtikuussa 1942 kenraalimajuriksi ylennettynä.

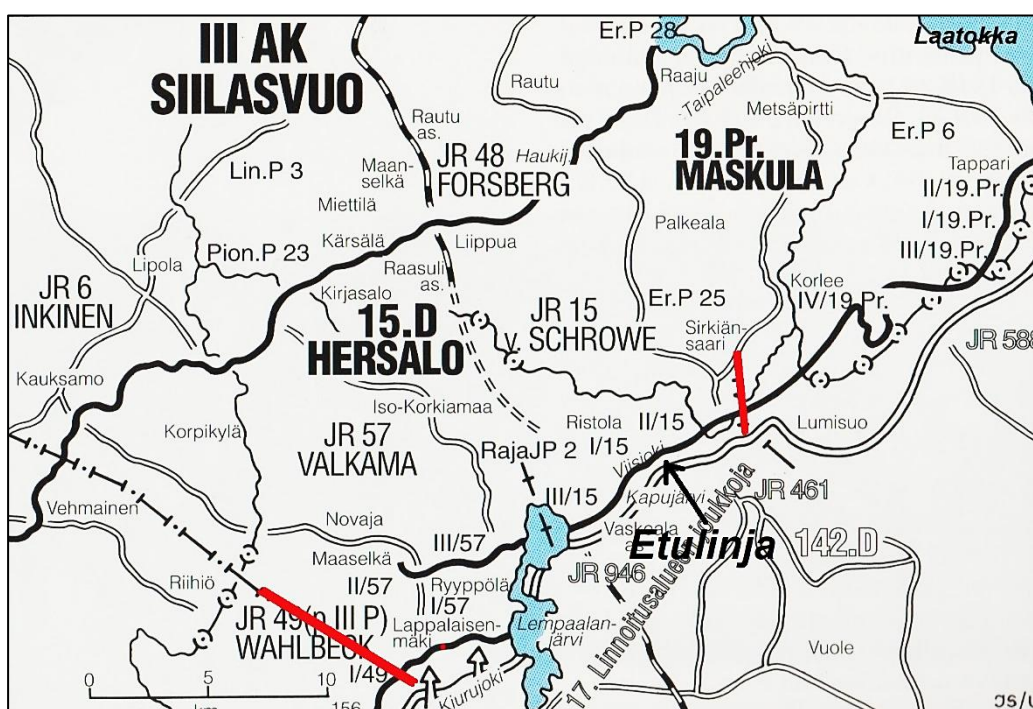
Rintamalinja kulki siten, että Raudun lounaispuolella Suomen suuntaan työntyvä Inkerinmaan alue, ns. Lipolan mutka oli oikaistu ja tällä kohden rintama oli 10-20 km vanhaa rajaa kauempana Inkerinmaan alueella. Rintama kulki Inkerinmaan Lempaalanjärven pohjoispäästä kohti Sirkiänsaarta ja sieltä edelleen koilliseen Korleen eteläpuolitse ja Metsäpirtin kunnan kohdalla vanhan rajan tuntumassa Tappariin Laatokalle. Tällä kohtaa rajan takana oli suuri ja vesirämeinen Lumisuo ja se oli rintamalinjan lähin kohta Raudun keskustasta mitattuna.

15. Divisioonan lohko ulottui aluksi Lempaalanjärveltä pohjoispäästä Laatokan rantaan Metsäpirtissä. Myöhemmin divisioonan lohkoa siirrettiin länneemmäksi siten, että lohko ulottui Lempaalanjärven lounaispuolella olevalta Lappalaisenmäeltä Sirkiänsaarelle. Siitä eteenpäin Laatokan rantaan käsittänyt, lähinnä

Metsäpirtin alue kuului 19. Prikaatin vastuulle. Sen vastuualueeseen kuului Raudun ptjästä lähinnä Korlee. Katso kartta 3.

Siviiliasukkaita alkoi palata Rautuun 1942. Muuttolupia annettiin kaikkiaan noin kolmasosalle entisistä asukkaista. Kun rakennuksista oli säilynyt vain n. 15%, oli asumiskurjuus selviö huolimatta siitä, että venäläiset olivat jotain rakentaneet välirauhan aikana. Rajakyltiin Korleelle, Sirkiänsaarelle ja Huhtiin ei armeijan valvonnassa ollut kunnanesikunta antanut muuttolupia. Syynä oli etulinjan välitön läheisyys ja sen vaarallisuus. Milloin tahansa voisi sattua jotain yllättävää. Toisaalta näissä kylissä taisi olla vieläkin vähemmän säilyneitä rakennuksia kuin muualla Raudussa. Kylät jäivät koko Jatkosodan ajaksi armeijan yksiköiden haltuun ja valvontaan.

Kartta 3. 15. Divisioonan ja 19. Prikaatin rintamavastuualueet Raudun ja Metsäpirtin alueilla. Karttapohja: Jatkosodan historia 4.

Lähtö Raudusta

Jatkosota sai käänteen 1944 alkuvuonna, kun talvella 1944 Leningradin motin lauettua vihollisen toiminta muuttui aktiivisemmaksi myös Raudun seudulla. Toukokuussa suurhyökkäyksen merkit olivat selvät myös 15. Divisioonan vastuualueella. Kenraalimajuri Hersalo ryhtyi varautumaan tähän tarkistamalla torjuntasuunnitelmat ja vahventamalla etulinjan miehitystä.

Aikaisin aamulla 9. kesäkuuta 1944 kuultiin eteläkaakosta lentopommitusten ja tykistön ääntä. Heti oivallettiin, mistä on kyse. Jo puolen päivän aikaan noin 30 viholliskonetta pommitti Raudunkin asemaa aiheuttaen 13 kuolonuhria ja 35 haavoittunutta. Pommihyökkäykset jatkuivat samana päivänä klo 13, 17, 19.20 ja 21.

Kun Päämajassa Mikkelissä todettiin, ettei painopistealueella Länsi-Kannaksella voida vastahyökkäyksin ottaa menetettyjä asemia takaisin, antoi ylipäällikkö Mannerheim luvan joukoille vetäytyä sitkeästi viivytäten taaempaan Vammelsuu-Taipale asemaan (VT-asema). Linja oli Raudun kohdalla heikosti varusteltu eikä vahva muuallakaan. 15. Divisioonan joukot saatiin vedettyä vihollista viivytäten Raudun seudulla VT-linjalle Kirjasalon mutka – Raasulin pohjoispuoli – Palkealan pohjoispuoli – Raaju Suvantojärven kaakkoiskulmassa 16.6. mennessä.

Venäläisten ylivoima oli murskaava ja he jatkoivat nopeaa etenemistä Länsi-Kannaksella. Itä-Kannas uhkasi jäädä saarroksiin. Kesäkuun 15. päivänä Kannaksen joukkojen komentaja kenraaliluutnantti **K.L.Oesch** antoi ylipäällikkö Mannerheimin ohjeiden mukaisesti joukoille luvan viivytystaisteluja käyden vetäytyä edelleen kohti Viipuri – Kuparsaari – Taipale -linjaa (VKT-linja), joka Itä-Kannaksella oli Vuoksen pohjoisrannalla. Illalla 16. kesäkuuta kenraalimajuri Hersalo antoi käskyn aloittaa vetäytyminen kohti VKT-linjaa edelleen siten, että ensimmäinen viivytyslinja Raudussa oli tasalla Orjansaari – Kuolemanlaakso – Kirkon eteläpuolinen maasto – Haukkala – Riiska. Toinen viivytysasema oli tasalla Saijankylä – Mäkrä – Leinikylän järvi – Haukkala – Riiska. Näistäkin linjoista luovuttiin parin päivän kuluessa.

Vihollisen hyökätessä voimakkaasti kaiken aikaa myös Rautu päätettiin tyhjentää sotilasyksiköistä. 18. kesäkuuta heti vuorokauden vaihduttua 15. divisioonan esikunta siirtyi Kiviniemen ja Sudenhännän kohdilta Vuoksen Humalaisten kylään Sakkolaan.

Hersalo määräsi divisioonansa vetäytymään siten, että vihollista tuli viivyttaa kahdessa suunnassa. Toinen oli edellä mainitulla tasolla Orjansaaren, Kuolemanlaakson ja Kirkonkylän suunnalla ja toinen idempänä suunnalla Saijankylä – Mäkrä – Leinikylänjärvi – Haukkala – Riiska. Divisioonaa kuuluva Jalkakvakerikmentti 15 vetäytyi Huhdin Pitkäjärven ja Palkealan kautta. Venäläiset seurasivat tiiviisti suomalaisten kintereillä pyrkien kaiken aikaa saarrostamaan. Viivytysjoukot aiheuttivat vihollisille tällä suunnalla tappioita Huhdin ja Aliskan maastoissa. Palkealassa se pysäytettiin vielä joksikin aikaa.

Lähinnä Metsäpirtin alueella oli rintamavastuussa 19. Prikaati. Katso kartta 3. Sen etuasemat seurailivat Raudun Korleelta Laatokalle päin Lumisuon pohjoisreunoja kulkién Tapparín kyläaukeille, kuten edellä on todettu. Yöllä 14.-15. kesäkuuta Prikaati asettui viivytysasemiin linjalla Sirkiänsaari – Korlee – Harjukylä – Arkuntanhua ja prikaatin varastot evakuoitiin. Etuasemiin jätettiin vihollisen vastaanottopartiot, mutta niillä oli vain viivytystehtävä, koska edellytyksiä vihollisen pysäyttämiseksi ei ollut. Prikaatin oikealla sivulla oli asemissa prikaatin IV pataljoona Raudun Korleeseen alalohkolla. Prikaati sai käskyn vetäytyvä jo 15.6.

klo 15 asemistaan ja valmistautua siirtymään Taipaleenjoen yli. Vihollinen kannoillaan Prikaatin oikea sivusta viivytti pataljoonan voimin Korleella sekä suunnassa Haukkala – Riiska ennen siirtymistä Taipaleenjoen yli Vuoksen vesistölinjan taakse seuraavana päivänä.

Raudun suunnalla olisi kenties voitu pitää asemia pidempään, mutta uudessa tilanteessa 15. Divisioonan joukkojen oikea sivusta olisi jäänyt vapaaksi vihollisen suorittamille saarrostuimille. Sodanjohto halusi myös saada joukot taistelukykyisinä VKT-linjaan.

Rautu otettiin Jatkosodan alussa nopeasti takaisin suomalaisten haltuun. Nopeasti siitä oli myös luovuttava. Vuoksen vesistölinjan eteläpuoliset seudut itäisellä Kannaksella eivät sodan missään vaiheessa muodostuneet painopistealueeksi.

Jatkosodassa kaatuivat seuraavat Huhdista, Korleelta tai Sirkiänsaarelta kotoisin olevat:

Eemil Paukkunen, s. 31.5.1915, kaat. 8.7.1941

Väinö Leppänen, s. 24.3.1913, kaat. 8.8.1941 (katosi)

Väinö Sappinen, s. 7.1.1918, kaat. 3.9.1941

Eino Kiuru, s. 3.1.1918, kaat. 6.9.1941

Simo Orava, s. 24.8.1919, kaat. 18.10.1941

Kalevi Leppänen, s. 10.9.1918, kaat. 31.3.1942

Erkki Valkonen, s. 13.12.1922, kaat. 10.7.1942 (kuollut haav.)

Tauno Paukkunen, s. 28.7.1916, kaat. 7.10.1942

Kaino Haapsaari, s. 13.11.1918, kaat. 6.3.1944

Paavo Rastas, s. 19.11.1925, kaat. 1.7.1944

Viljo Rastas, s. 24.8.1922, kaat. 7.7.1945 ? *)

Martti Suikkanen, s. 8.7.1898, julist. kuolleeksi 12. 1947 ? **)

*) Viljo Rastas ei esinny Kans.arkiston kaatuneissa eikä Raudun historian kaatuneissa. Sirkiänsaarella oli Viljo Rastas Palteelan talossa, s. 15.10.1920

***) Ei Kans.arkiston eikä Raudun historian kaatuneissa.